

[Poul Dam.]

tidspunkt —: hvor megen støtte kan man give uden at tage friheden fra skolerne? Jeg mener, at disse frie skoler skal eksistere, og jeg mener, at de skal have en god økonomisk støtte fra staten, men den må aldrig blive så stor, at man benytter støtten som argument for at tage friheden fra skolerne.

For højskolernes vedkommende hævdes det, at der er en forbedring af støtten; jeg kan ikke se forbedringen særlig meget. — Hvis de tal, der findes i materialet, er rigtige; det forstår jeg nu på den anden side heller ikke. Men hvis dette skal være udgangspunktet for, at man vil beskære højskolernes pædagogiske frihed på en eller anden måde, eller man vil fastsætte detaljerede regler for læreransættelser eller fastsætte bestemte timeplankrav eller noget andet lignende — og alt dette har jo været på tale, det ved ministeren udmærket vel i forvejen, det behøver jeg slet ikke at fortælle ham om. — Hvis man begynder at lade højskolen betale den bedre støtte med disse ting, så er det så sandelig et spørgsmål, om der er anledning til at give den større støtte.

Jeg tror, det er udmærket og godt, at højskolen får flere penge, men den må ikke betale de flere penge med sin frihed. Så må man hellere skaffe pengene på anden vis.

Det er væsentligt, at der skaffes flere penge, hvis disse skoler overhovedet skal fortsætte med at eksistere. Det kan man naturligvis sætte et spørgsmålstegn ved. Det er jo ingen grundlov, at der skal blive ved at eksistere højskoler i dette land, men hvis man vil have, at de skal blive ved med at være der, så skal der altså flere penge til, og dér vil jeg lige til slut sige én ting: alle økonomiske beregninger, som går ud fra højskolernes regnskaber i de senere år, er meningsløse. Højskoler og en række af de andre frie skoler har sparet så urimeligt, at undervisningen, vedligeholdelsen af bygningerne og en række andre ting i virkeligheden har været uforvarselige. Man har sparet sådan, at de regnskabstal, der er, ikke er udtryk for, hvad man mente at burde bruge, men det er de penge, man overhovedet har kunnet fremskaffe, og det underskud, man overhovedet har kunnet have. Det er helt andre beløb, der skal til, hvis højskolernes undervisning og arbejdsforhold skal gøres

tidssvarende. Der er nævnt grænser for bygningsudgifterne og for bygningsvedligeholdelse. Der er brug for helt andre beløb, fordi der ikke har været råd til at vedligeholde, der har ikke været råd til undervisningsmateriel i tilstrækkeligt omfang, der har ikke været råd til at give lærerne ordentlige lønninger.

Vi har spinket og sparet i håbet om, at der kom bedre tider. Vi kan ikke blive ved ret meget længere. Flere penge, men friheden må bevares, ellers må vi skaffe pengene et andet sted fra.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg skal begynde med at sige tak til samtlige ordførere for velvillig behandling af dette lovforslag. Naturligvis er der også fremkommet visse kritiske bemærkninger og ønske om en indgående udvalgsbehandling; i denne skal jeg og ministeriet være rede til at hjælpe, så godt vi kan. Vi vil meget gerne have, at loven kan træde i kraft den 1. august 1969, men det er naturligvis på den anden side ganske givet, at folketinget skal have den tid, man mener er nødvendig for at give lovforslaget en indgående behandling.

Der er rejst nogle, ja, der er rejst en hel del enkeltheder, som jeg egentlig mener man bedst vil kunne lade ligge til behandling i udvalget, men der er rejst nogle mere omfattende, mere principielle synspunkter, som jeg gerne vil gøre et par bemærkninger til.

Der er for det første spørgsmålet om friskolerne. Vi har ved fastsættelsen af den procentsats, hvorefter skolerne skal have alle deres relevante skoleudgifter dækket fremtidig, valgt procentsatsen 85. Det er bl. a. gjort, fordi det indebærer, at ingen skoleform bliver stillet ringere, end den var tidligere. Der er også et par skoleformer, som ikke får nogen væsentlige forbedringer; det gælder de private gymnasier, og det gælder friskolerne. Men det er klart, at en sådan ny beregning af refusionen, tilskuddet fra staten, kan medføre forskydninger inden for de enkelte skoleformer, og det er det, der sker inden for friskolerne. Vi var opmærksom på det under udarbejdelsen af lovforslaget, også under de forhandlinger, vi har haft med repræsentanter for skolerne, og vi har fra ministeriets side erklæret os